

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-02-22

Diarienummer 0145/24

Avdelningen Strategisk samordning och Projekt och
utveckling

Lena Blom, Olof Bergstedt

Telefon: 031-368 27 28

E-post: lena.blom@kretsloppochvatten.goteborg.se

Svar på remiss från Landsbygds- och infrastrukturdepartementet – Livsmedelsberedskap för en ny tid

Förslag till beslut

1. Kretslopp och vattennämnden antar yttrandet som sitt eget och översänder det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Paragrafen förklaras härmed omedelbart justerad.

Sammanfattning

Kretslopp och vattennämnden har att besluta om synpunkter kring remiss från Landsbygds- och infrastrukturdepartementet om Livsmedelsberedskap för en ny tid. Ett samlat remissvar från staden ska ha inkommit till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet senast 16 maj 2024, (stadsledningskontoret 8 april).

Åtgärder för en stärkt dricksvattenförsörjning inom det civila försvaret ingår inte i uppdraget för denna utredning. Dricksvatten är ett livsmedel, men hanteras som sådant i Va-beredskapsutredningen (M 2022:05), med förlängd utredningstid till den 30 november 2024. Dricksvatten är däremot en nödvändig förutsättning för övrig livsmedelsproduktion, och betraktas därför som en insatsvara i detta betänkande.

Eftersom Livsmedelsberedskap för en ny tid är riktad mot alla andra livsmedel än dricksvatten omfattar den inga alternativ för förvaltningen att ta ställning till.

Däremot ges bedömningar av betydelse för dricksvatten som insatsvara för andra livsmedel.

Kretslopp och vatten

Marianne Erlandson
Förvaltningsdirektör

Bilagor

1. SOU 2024:8 Livsmedelsberedskap för en ny tid [Livsmedelsberedskap för en ny tid - Regeringen.se](#)

Ärendet

Kretslopp och vattennämnden har att besluta om synpunkter kring remiss från Landsbygds- och infrastrukturdepartementet om Livsmedelsberedskap för en ny tid. Ett samlat remissvar från staden ska ha inkommit till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet senast 16 maj 2024, (till stadsledningskontoret 8 april).

Beskrivning av ärendet

Regeringen beslutade våren 2022 att tillsätta utredningen En ny livsmedelsberedskap SOU 2024:8. Den särskilda utredaren har haft i uppdrag att föreslå en utvecklad inriktning för livsmedelsberedskapen inklusive styrmedel för näringslivets medverkan. I uppdraget ingick också att lämna förslag på åtgärder och titta på hur den pågående utvecklingen inom andra relevanta områden kan bidra till att stärka livsmedelsberedskapen.

Utredaren föreslår flera förslag för att stärka livsmedelsberedskapen. Förslagen handlar bland annat om den enskildes ansvar, kommuners ansvar, beredskapslagring och skydd av jordbruksmark. Utredningen menar att enskilda bör ha livsmedel hemma motsvarande minst en veckas förbrukning. Utredningen föreslår också en ny lag om livsmedelsberedskap där beredskapslagring inom jordbruksområdet ingår.

Enligt utredaren behöver en förnyad livsmedelsberedskap bygga på dagens förutsättningar och ta höjd för morgondagens utmaningar. Den enskilt viktigaste åtgärden för att säkerställa livsmedelsförsörjningen är att så långt som möjligt upprätthålla den inre marknaden och handeln. Begränsningar i handeln kommer att ha en negativ påverkan på vår förmåga att försörja befolkningen med nödvändiga livsmedel. Detsamma gäller för våra möjligheter att exportera livsmedel och andra varor. Under flera decennier har det inte funnits någon nationell planering för livsmedelsberedskapen i Sverige. Hotbilden har breddats och blivit mer komplex. Det säkerhetspolitiska läget har avsevärt försämrats. Utredningen anser därför att åtgärder som stärker livsmedelsberedskapen inte kan anstå. Mot denna bakgrund lämnar utredningen flera förslag som de bedömer kan genomföras redan under nästkommande totalförsvarsbeslutsperiod.

Åtgärder för en stärkt dricksvattenförsörjning inom det civila försvaret ingår inte i uppdraget för denna utredning. Dricksvatten är ett livsmedel, men frågor om att stärka vattentjänster hanteras i Va-beredskapsutredningen (M 2022:05), med förlängd utredningstid till den 30 november 2024. Dricksvatten är däremot en nödvändig förutsättning för övrig livsmedelsproduktion, och betraktas därför som en insatsvara i detta betänkande.

I avsnittet 13.3.5 Vägledning och uppföljning föreslår utredningen:

”Livsmedelsverket ska ge vägledning och följa upp kommunerna arbete med livsmedelsberedskap”

I avsnittet 18.2 Dagens finansiering av livsmedelsberedskap beskrivs att statens kostnader för livsmedelsberedskap finansieras i dag via statsbudgeten (anslag 1:27 Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet inom utgiftsområde 23 samt via myndigheternas förvaltningsanslag). Anslag 1:27 får användas för utgifter för planering och andra åtgärder, inklusive stöd för investeringar hos statliga myndigheter och bidrag till kommuner och regioner, som stärker förmågan inom områdena livsmedels- och dricksvattenförsörjning under höjd beredskap och då ytterst krig. Regeringen aviserade i totalförsvarspropositionen 2020/21 en stegvis förstärkning av det civila försvaret. I propositionen föreslogs satsningar på civilt försvar inom utgiftsområde 23 om 70 miljoner kronor för 2021, 80 miljoner kronor för 2022, 100 miljoner kronor för 2023, 240 miljoner kronor för 2024 och 500 miljoner kronor för 2025.

Förvaltningens bedömning

Eftersom Livsmedelsberedskap för en ny tid är riktad mot alla andra livsmedel än dricksvatten omfattar den inga alternativ för förvaltningen att ta ställning till.

Förslaget att Livsmedelsverket som sektorsansvarig myndighet ska ge kommunerna vägledning och uppföljning av livsmedelsberedskap är bra. Livsmedelsverket ger redan bra vägledning för kommunernas dricksvattenförsörjning med publikationer och övningar baserade på VAKA-gruppens erfarenheter från krisstöd för allmän dricksvattenförsörjning.

Utredningen ger en god överblick över lagar, statliga utredningar och initiativ för hela livsmedelsområdet. Den annorlunda definitionen av livsmedel leder till en viss osäkerhet om beskrivningarna avser livsmedel eller livsmedel exklusive dricksvatten.

I avsnittet 7:5 Dricksvatten är en kritisk insatsvara exemplifieras kvalitetskraven på dricksvatten med att Livsmedelsverkets föreskrifter för dricksvatten LIVS 2022:12 anger gränsvärden för mikroorganismer samt kemiska och radioaktiva ämnen (7 §). Inte minst ur beredskapssynpunkt är det viktigt att veta att det svåraste kvalitetskravet att säkerställa är 6 § punkt 1 eftersom den gäller alla mikroorganismer och ämnen oavsett om föreskriften anger ett gränsvärde.

Kvalitetskrav

6 § Dricksvatten ska vara hälsosamt och rent. Dricksvatten anses vara hälsosamt och rent om det

1. inte innehåller mikroorganismer, parasiter och ämnen i sådant antal eller sådana halter att det utgör en potentiell risk för människors hälsa, och
2. uppfyller de gränsvärden som anges i bilaga 1.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Även för dricksvatten som insatsvara är det bra att vara medveten om att kostnader för dricksvattenförsörjning under höjd beredskap och då ytterst krig kan handla om miljardbelopp i en större kommun som Göteborg.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Expedieringskrets

Kommunstyrelsen